

...vil jeg at du skal vite hvordan en skal ferdes i Guds hus. (1. Tim 3,15)

Tanker om lekfolks konkrete framtreten i messen.

Skriften sier noe vesentlig om hva som skjer fra Herrens side med oss i messen, hva alt dreier seg om. Og den sier noe vesentlig om oss, hvem vi er, og hva som forventes av oss:

Se, jeg står for døren og banker, om noen hører min røst og åpner døren da vil jeg gå inn til ham og holde nattverd med ham og han med meg. (Åpenb.)

Og Ånden og bruden hun sier kom...og den som kommer skal få livets vann uforskyldt. (Åpenb)

Men dere er en utvalgt ætt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk til eiendom, forat der skal forkynne hans dyder som kalte dere fra mørke til sitt underfulle lys. (1.Pet.)

Og dere skal være meg et kongerike av prester og et hellig folk. Dette er de ord du skal tale til Israels barn. (2. Mosebok)

Han som elsker oss og løste oss fra våre synder med sitt blod, og som gjorde oss til et kongerike, til prester for Gud, sin Far - ham være æren og makten i all evighet. Amen. (Åpenb.)

Liturgi er *laos ergos* - folkets offentlige gjerning, mønstret av sin Herre og konge. Presten er både den uverdige over uverdige, og samtidig Herren Jesu ikon, ja hans herold.

Folket reiser tabernaklet etter Herrens forskrift. Presten, Josef, han som vokter mor og barn, går inn og gjør tjeneste- gjør den skyldighet *pars pro toto*, som tilkommer alle. Men samtidig er det Kristus som er den ene prest for det ene folk, og folket er hans ene presteskap.

Derfor er det ikke presten som inviterer folket inn, men folket som myndig ber presten lede fram til Guds hellige berg på en slik måte at folket kan utføre sin kongelige og prestelige plikt.

Hva er dette folks plikt i messen? Kort fortalt:

Å frembære åndelige offer og bønner for alt og for alle.

Hva menes da med åndelige offer? Tre perspektiver skal antyde det viktigste.

Apostelen Paulus skriver til menigheten i Rom:

Jeg formaner dere altså, brødre, ved Guds miskunn at dere fremstiller deres legemer som et levende, hellig, Gud velbehagelig offer - dette er deres åndelige gudstjeneste.

Derfor praktiserer vi før-messe-faste, fordi det ikke er noe nedrig eller uvedkommende å bringe med oss vårt legemlige liv frem for Herrens alter.

Det andre stedet er Hebr. 13:

La oss derfor ved ham alltid bære fram lovprisningsoffer til Gud, det er frukt av lepper som priser hans navn.

Det tredje er fra 1. Tim. 2: *Jeg formaner altså fremfor alle ting at det gjøres bønner, påkallelser, forbønner, takksigelser for alle mennesker*

Messen "teltduk" er spent ut mellom aksjon og reaksjon, mellom drama og meditasjon, mellom offer og offertorium, sacramentum og sacrificium. Det betyr at vi står oss på en adekvat holdning til alle disse ulike elementer. Gjennom alt går det en sinnets og åndens konsentrasjon, og denne konsentrasjon fremmes for mange ved avspent kroppslig kontroll, ja ofte bent fram absolutt stillhet fysisk og auditivt.

Hvordan ferdes vi da i dette tempel, Herrens hus, Herrens folk, som hans presteskap?
Helt konkret?

FØR INNGANG:

I det vi står får kirkedøren ber vi:

Jeg vil heller stå ved dørterskelen i min Guds hus enn bo i ugudelighets telt. (Salme 84)

VED INNGANG

Ved inntreden i selve kirken ber vi:

Men jeg går ved din megen miskunn inn i ditt hus, jeg kaster mig ned foran ditt hellige tempel i din frykt. (Salme 5)

ETTER INNGANG

Deretter umiddelbart dåpspåminnelse med vievann og korstegning; kors – og knefall om tabernakel finnes. Vi legger oss selv med brødet i ciboriet.

Min. 15 minutters total stillhet før messen, ellers lavmælt, nødvendig samtale annet steds.

Stillhet fylles med

Forbønn/bønn:

- Klokkebønn med innskudd
Herre, jeg er kommet inn i dette ditt hellige hus for å høre hva du, Gud Fader, du Herre Jesus, min frelser, du Hellige Ånd, min trøster i liv og død, vil tale til meg. Herre, lat nå opp mitt hjerte ved din Hellige Ånd, så jeg av ditt ord må lære å sørge over mine synder, tro i liv og død på Jesus, forbedre meg i et hellig liv og levnet, og med alle dine hellige love å prise deg for alle dine velgjerninger. Det høre og bønnhøre du ved Jesus Kristus, vår Herre.
- Prestenes beredelsesbønn (Salme 43)
Døm meg, Gud, og før min sak mot et folk uten barmhjertighet, frels meg fra falske og urettferdige menn. For du er den Gud som er mitt vern, hvorfor har du forkastet meg, hvorfor skal jeg gå i sørgeklær under fiendens trykk? Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg, la dem føre meg til ditt hellige berg og til dine boliger. Så vil jeg gå til Guds alter, til Gud min glede og jubel, og prise deg på citar, Gud min Gud. Hvorfor er du nedbøyet min sjel, og hvorfor bruser du i meg? Bi etter Gud, for jeg skal ennu arise ham, mitt åsyns frelse og min Gud. Ære være ...
- Beredelsesbønn etter Thomas Aquinas
Allmektige, evige Gud. Se, jeg kommer til din enbårne Sønns, vår Herres Jesu Kristi sakrament som den syke til livets lege, som den urene til barmhjertighetens kilde, som den blinde til klarhetens evige lys og som den fattige og trengende til himlenes og jordens Herre. Derfor ber jeg at du – den gavmilde og den rike – vil helbrede min sykdom, tvette bort min urenhet, opplyse min blindhet, berike min fattigdom og kle min nakenhet, så jeg kan motta englenes brød, kongenes Konge og herrenes Herre, med slik en anger og hengivenhet, så stor en renhet og tillit, og så fast et forsett og sinnelag at det blir til frelse for min sjel. Jeg ber deg: Gi, at

jeg ikke bare mottar vår Herres legeme og blod, men også nåden og kraften som sakramentet rommer. Milde og nådige Gud: Hjelp meg å ta imot din enbårne Sønn, vår Herres Jesu Kristi legeme, som han tok fra Jomfru Maria, slik at jeg blir verdig til å få del i hans mystiske legeme og kan telles blant hans lemmer. Og ved mitt livs slutt unn meg, kjærligste Fader, å få skue din Sønn ansikt til ansikt, ham, som jeg her på jorden gjør meg rede til å motta under sakramentets slør, han som lever og råder med deg fra evighet til evighet. Amen.

- Forbønn for tjenestegjørende inkl. menigheten

Så ber vi om åpne ører så vi kan lytte til alt, også til hverandre, slik at vi fremstår med en munn, ikke drar i vei på egen hånd, men åpner vårt lyttende sinn. Det er mulig å tenke at kan vi si med høysangen: *Jeg sover, men hjertet mitt våker*, kan vi også være åpen mot Gud i stillhet uten aktiv bønn, men med hjertets bønn. *Deg priser nu hvert åndedrag, hvert sukk hvert hjerteslag.*

Det er stillhet før syndsbekjennelse, kollektbønn, etter prekenen, etter innstiftelsesordene, før takkekollekten. Om vi ikke løfter oss etter håret på leit etter ordene, så vær stille og tilbe, vær fysisk rolig og konsentrert. Vi må tåle mer stillhet, og sakte lære at Gud kan tilbes også med pust og hjerteslag.

Syndsbekjennelse

Vi stiller oss hengivent inn for Gud i den innledende stillhet. Ord trengs ikke nødvendigvis, bare åpenhet og besinnelse på at han er HER og HØRER og vil mer enn gjerne tilgi, slik at adgangen igjen bekreftes fri til hans trone for hans tjenere.

For du, Herre, er god og villig til å forlate og rik på miskunnhet mot alle dem som påkaller deg. (Ps. 85)

Vi slår oss i det minste én gang for brystet ved *den onde lyst i mitt hjerte.*

LESNINGER

Vi lytter hengivent og ber i stillhet mellom lesning og gradual og lesning og evangelium. *Skriv dine ord i våre hjerter.*

Vi tegner oss tenksomt med korset over panne, munn og bryst og ber måtte evangeliets ord styrke min tanke, styre mine ord og forme hjertets tro.

Under evangeliet vender vi oss mot stedet for lesningen og følger evangeliet med blikket – og tilbake. Svarene er kontante, men lødige, *Gud være lovet, Ære være deg, Herre, Lovet være du, Kriste.*

Prekenen

Etter prekenen benyttes stillheten. Det kan bedes, mediteres eller bare holdes stille. Denne stillhet må øves, da stillhet ofte blir plagsom om vi ikke er i ro-modus.

Trosbekjennelsen

Her bøyer vi oss - kneler juledag og Marimesse – under ordene *han er blitt kjød*. Bøy lett i hoften, eller hodet. Man kan korse seg ved avslutningen.

Forbønn

Ved leste svar, be svarene, ikke les dem. Ved stille bønn, ta rikelig tid til stillhet, du prest, før avslutningsbønnen.

NATTVERDDELEN

Og Ånden og bruden hun sier kom; Maranatha. Drag inn i ditt hus og helligdom. Amen, ja kom, Herre Jesus.

Ved selv å legge oblater i ciboriet ved inngangen legger vi oss selv i skålen. Vi bæres frem, men vi bærer også oss selv frem som vi hørte i innledningen. I Jesu navn. For i *Jesunavnets offerskål forenes alle folk og tungemål*. Vi bæres frem med alle troende.

Før dette har vi båret fram våre penger. Den skitne mammons plass legitimeres av at *alle ting helliges ved Guds Ord og bønn*. Så vi bærer frem det skitneste av våre liv –tenk på finanskrisens uttrykk for uendelig grådighet, en synd ropende til himmelen.

Man har ikke gjort seg til venns med den urettferdige mammon – som vi i tro gjør her, men man har gitt han lillefingeren og hele hånden slik at han har formet mange i sitt skitne bilde.

Hvor annerledes med brødet, en frukt av jorden og menneskers arbeid, det ypperste når frembrakt i ærlighet, et ærlig åndens og håndens arbeid

Ta i mot oss og våre gaver – la Åndens ild falle så vi i sannhet fremstår som et velluktende offer, Gud til behag.

Under **berøkingen** skal verken celebrant eller folk gjøre kjempedyp bøy mot berøkeren, tvert i mot, det er berøkeren som viser den store ydmyket ved å bøye seg dypt og rolig for folk og clerus, og evt. knele for biskop.

Under **elevasjonen** – *hans evige offer, her løftes det opp*. Slå gjerne korsets tegn og bøy hodet, eller hold blikket fast festet på han, troens opphavsmann og fullender. Og presten må "fryse" i minste 5 sekunder under elevasjonen. Her kan man be: *Vi tilber deg, Kristus, og forherliger ditt navn, du som på korset gjenløste verden. Herre, miskunne deg over meg!*

Under **Fadervår** løfter vi åpne hender i livhøyde med hode lett oppadvendt. Om ikke hendene heves, holdes de i bedestilling for brystet, eller til nød henger de rakt ned, fremdeles med hodet lett hevet.

Under **Agnus Dei** bør de som kan, knele. Diakonen skal knele fra epiklesen t.o.m. troens mysterium.

Se der Guds lam... Menigheten svarer : Men si bare ETT ord, ikke et ORD.

Under **kommunionen** rades vi opp. Kunne vi også stå på rekke? De som vil kan knele før de mottar, i påsketiden særlig, og ellers, i det vi også sier med Peter i hans påske: *Det er Herren!* I det presten rekker sakramentet korsende, «laster du ned» korset og sier *Amen* og tegner korsets tegn, evt. gjør det derpå.

Etter egen kommunion kan Simeons lovsang bes, eller en annen takksigelse, gjerne avsluttet med siste linje fra Te Deum: *La meg aldri bli til skamme*.

Eller vi kan være stille i tilbedelse over det under som skjer i oss. *Ditt blod det har flytt meg i årene inn*.

Og man bør regelmessig, om ikke alltid, holde stillhet under første del av kommunionen – det er ingen skade om vi hører at vi faktisk spiser, så sant vi mediterer over hva vi spiser. Altså trenger vi å øve oss også på denne stillheten, skal den ikke bli trykkende.

Etter utgangssang.

Takksigelsesbønn 1920,

Herre, jeg takker deg fordi du har lært meg hva du vil at jeg skal gjøre. Hjelp meg nu, min Gud, ved din Hellige Ånd, at jeg må bevare ditt ord i et rent hjerte, styrkes ved det i troen, forbedres i et hellig levenet og ha trøst av det i liv og død.

Amen, i Jesu navn!

Eller Thomas Aquinas'

Herre, hellige Fader, allmektige, evige Gud.

Jeg takker deg for at du av din miskunn uten min fortjeneste har villet mette meg, din uverdige og syndige tjener/tjenerinne, med din Sønn, vår Herres Jesu Kristi dyre legeme og blod. Jeg ber om at denne hellige kommunion ikke må bli meg til anklage og dom, men et middel til frelse og forlatelse for mine synder. Måtte den kle meg i troens rustning og den gode viljes skjold, frigjøre meg fra mine laster, utrydde begjæret og den onde lyst, så jeg kan vokse i kjærlighet og tålmod, ydmykhet og lydighet i alle god gjerning.

Måtte denne næring verne meg trygt mot mine fienders angrep, de synliges så vel som de usynliges, dulme mine lidenskaper, både åndens og legemets, og binde meg i troskap til deg, den ene og sanne Gud, som pantet på en salig død. Måtte du føre meg – en synder – inn til gjestebudet, herlig over all forstand, der du – sammen med din Sønn og Den Hellige Ånd – er de helliges lys og deres evige glede: oppfyllelsen av alle deres lengsler, lykkens og salighetens fullkomne sum. Ved Kristus, vår Herre. Amen.

Og evt. *Angelus*

Hill deg Maria, full av nåde, Herren er med deg, velsignet er du blant kvinner, og velsignet din livsfrukt Jesus. Hellige Maria, Guds mor, be for oss syndere nå, og i vår dødstime. Amen.

Herre Gud, himmelske Fader, gi at vi, som ved engelens budskap har erkjent at Kristus er din Sønn, kommet i kjød, ved hans lidelse og kors må blir ført frem til oppstandelsens herlighet. Ved ham Kristus, vår Herre. Amen

Sogneprest

Lauritz Pettersen, 2012 AD